

BİLİM YAZARI VE GÖREVİ

Dr. Ergin KORUR

Itiraf etmek zorundayız ki, bilim biraz asık yüzlüdür. Bilimin insana çok kere bir bilmece gibi gelen kendine özel dilinin ve kavramlarının, teknik terimlerinin ve karmaşık denklemleriyle formüllerinin anlaşılması güçtür. Eğer bilimin ne olduğunu ve bilim adamının ne yaptığını geniş kitlelere gereği gibi anlatamıyşak, sebebi büyük ölçüde bu gerçekte yatmaktadır. Ne var ki, günümüzün amansız teknoloji savaşında, bir ülkenin ayakta kalabilmesinde en önemli rolü oynayan bilime ve bilim adamına gereken ilginin gösterilmesini ve maddî manevî yeterli destek sağlanmasını istiyorsak, önce insanlara bilimi ve bilim adamını tanıtmak ve sevdirmek zorundayız. Bu görev de, en başta bilim yazarına düşmektedir. Bilim yazarı, bilim ve teknolojideki yenilik, buluş ve ilerlemeleri çeşitli kaynaklardan izleyerek, bunları uzman olmayanın da anlayabileceği bir üslupla geniş halk kitlelerine aktarmak zorundadır. Bu, aslında hiç de kolay bir iş değildir. Bilim yazarı, yeterli bir bilim kültürüne, yabancı dil bilgisine ve iyi bir anlatım gücüne sahip olmalıdır. Bilimsel terim, ifade ve formüllerin insanların anlayabileceği bir dile çevrilmesi fevkalâde zordur. Hiç basitleştirilmemiş bilim, insanlarca anlaşılabilir. Çok basitleştirilmiş bilim ise, bilim olmaktan çıkar; hikâyeye döner. Bilim yazarı, işte bu ikisinin arasında orta kararı bulmak ve bilimsel konuları açıklamak durumundadır. Nitekim dâhi fizikçi Dr. Albert Einstein, Lincolu Bennett'in "The Universe and Dr. Einstein" adlı eserine yazdığı önsözde: "Bir bilimsel konunun teknik zorlukları gizlenirse, okuyucuda yanıltıcı bir kolay anlaşılabilirlik duygusu yaratılır. Yok eğer konu sadece eksperlerin anlayacağı gibi işlenirse, bu sefer okuyucunun onu izlemesi güçleşir, hatta imkânsızlaşır. Bu iki aşırıktan kaçınan eserler, fevkalâde kıymetlidir" diyerek bilim yazarının nasıl bir yol izlemesi gerektiğini gösteriyor.

Bilim yazarının ikinci bir görevi, ülkenin bilim adamlarını tanıtmak ve ne zor şartlar al-

tında çalıştıklarını gözler önüne sermektir. Bilim adamı, alçak gönüllü ve sessiz sedasız çalışan bir kimsedir. Gördükleri rağbet ve ulaştıkları refah düzeyi, kendininkinden kat kat üstün olan diğer popüler meslek sahiplerine benzemez. Bir futbolcu rakip kaleye şutunu patlatır, bir şarkıcı rengârenk kıyafetler içinde konserini verirken onu hepimiz görüyor, duyuyor ve takdir ediyoruz. Bilim adamı ise, laboratuvarında deneyler yapar, küçük çalışma odasında teorilerini geliştirir ve denklemlerini kurarken onu pek gören duyan olmaz. Zaten alçak gönüllülüğü kendi kendinin propagandasını yapmasını önler. Halbuki açlık, hastalık, kıtlık, kuraklık, iktisadî bunalım ve savaş anlarında, bilgi ve teknolojileriyle ülkenin imdadına koşanlar, hep bilim adamları olmuştur. Meselâ Birinci Dünya Harbi'ne tamamiyle hazırlıksız yakalanmış ve müttefikler tarafından tam bir ablukaya alınarak hammadde kaynakları ile ilişkisi kesilmiş olan Almanya İmparatorluğu'nda, Alman bilim adamları, dört yılı aşkın süreyle akaryakıttan lastiğe, gübrelerden baruta kadar her şeyi sentetik olarak üreterek, Almanya'nın savaşı sürdürebilmesini sağlamışlardır. İşte, bilim adamlarının çalışmalarının ülke için ne kadar önemli olduğunu anlatmak ve bilim adamını desteklemenin aynı zamanda ülkenin varlığını korumak demek olduğunu hatırlatmak, gene bilim yazarına düşmektedir.

Bilim yazarı, bilimi ve bilim adamını tanıtmak görevini yaparken, kendi de her türlü zorluğu göğüslemeye hazır olacaktır. İnsanın gereğinde bütün zihin gücünü seferber etmesini gerektiren, gece ve gündüzünü alabilen bilim yazarlığının, hiçbir malî ve meslekî güvenesi yoktur. Bilim yazarı, bilimi tanıtan popüler eserler kaleme alırken, bunların basım masrafları karşılayacak bir satış yapıp yapamayacağını bilemez. Bu konudaki yazılarını bir bilimsel dergi ya da bir gazetede yayınlarsa, bazen yararlandığı kaynakların satınalma parasını bile karşılamayan pek düşük bir ücrete razı olmak zorunda kalacaktır. Bu, kendi katkısıyla hazırlanan popüler radyo ve televizyon bilim yayınları için de geçerlidir. Onun için, bilim yazarı, tıpkı bugün hak ettiğinin kat kat altında bir ücretle çalışmakta olan bilim adamı gibi, yoksunluk ve yoksullukla savaşmak zorundadır. Ancak bilimi ve bilim adamını tanıtmak görevinin kutsallığı ve bilimin hayatî öneminin ergeç anlaşılacağı inancı, ona gayretlerinde sarsılmaz bir destek olacaktır. □